Capt. Kooitjie

TOPNAARS - ≠AONIN

TRADISIONELE GESKIEDENIS

TOPNAARS-≠Aonin:-

1) The Dutch-Afrikaans term "Topnaar" may be regarded as an approximate translation of the traditional tribal name which is ≠Aonin, meaning "people of margial area". There is another term which is still used by members of the other Khoi-Khoi tribes to donate them i.e. !Naranin or !Nara people".

'Naras is the indigenous name for a kind of "which melon" called - Acanthosicyos horrida by the botanists. The term 'naran has a slihtly derogatory connotation. Other people look down upon the =Aonin, because the latter, like the "SAN" are dependent on "veldkos" of wild plant food of a considerable part of the year.

2) In spite of a heterogeneous origin, most of the people are today proud to be called =Aonin, thereby identifying themselves with one of the nine indigenous Nama tribes of the country.

Even a black man or a coloured person will proudly declare "=Aoni ta ge a" of Ek is 'n Topnaar meaning "I'm a Topnaar.

Outward appearance, or al traditional and the existence of different types of family names, however, indicate the presence of several racial and ethnic elements within the population.

Die geskiedenis van die Topnaars begin alreeds voor 1652 die koms van J. van Riebeeck aan die Kaap toe Topnaars nog bekend gestaan het as "Strandlopers". Dus is dit geen twyfel dat Topnaars een van die oudste inwoners van Suidwes-Afrika is met hul landswye geskiedenis.

WALVISBAAI-!GOMEN-//GAMS:-

In 1878 het Walvisbaai Engelse gebied geword, alreeds het die Topnaars onderleiding van Kaptein Khaxab die gebied bewoon - terwyl die ander groep die Kuiseb gebied bewoon het. Rooibank as hul "hoofsetel" onderleiding van Onder-kaptein //Neibeb. Topnaars was dus in twee faksies verdeel, naamlik Hurinin of !Gomen - Strandlopers en !Naranin - wat veeboere in die Kuisebgebied was.

Die Topnaars - ≠Aonin het soos wetenskaplik vasgestel meer as duisend jaar die Kuiseb bewoon. Hulle het die teenswoordige Walvisbaai - onder die twee Kapteins langs die Kuiseb rivier tot ver anderkant 'Hu-Daob, bewoon.

Die skriftelike getuienis is dat die boot Gründel wat gedurende 1670 Topnaars in dié streek gevind is.

In 1677 het die skip-bode, beeste, bokke, skape en varsvleis, narrapitte en varswater van die Topnaars gekoop in 'n vorm van ruilhandel, dus het Topnaars ook die eerste handelaars van die westerse beskawing ware soos kruideniersware, klerasie materiaal ensovoorts geword.

In 1793 het die skip "Meermin" Walvisbaai, aangedoen uit die Kolonie, waar die eerste samesprekings met die Kaptein van die Topnaars plaasgevind het.

The Annexation of Walvisbay Territory and Proclamation on page 4.

Ontwikkeling - Walvisbaai:

In 1912 is op Walvisbaai twee nuwe "walvis" vangstasies ingerig wat baie mense aangelok en werk verskaf het, namate het Walvisbaai ontwikkel tot 'n volwardige hawe dorp van Suid Afrika of destydse Koloniale regering.

Topnaars, kleurlinge, blankes sowel as ander rassegroepe het meer en meer na Walvisbaai gekom op soek na werk en hulle hier kom vestig.

Benewens die feit dat die Topnaars Walvisbaai bewoon het, het hulle ook Swakopmund tot op Kaap Kruis voor die koms van die Portugese seevaarder bewoon. Die Topnaars-veeboere het ook die Swakoprivier tot op die grens van Otjimbingwe bewoon.

Die Swartbooi stam, Afrikanerstam en die Topnaars was stamgebonde inheemse stamme, alreeds in 1864 is 'n sendingstasie Salem deur 'n Sendeling Johann Böhn te 'Am-eib in die Swakoprivier sowat 10 km van Swakopmund gestig, dit is waar vandag Rössing Country Club en Melkery ens. bestaan.

Die Kuisebrivier en Rooibank:

Dit is 'n onbetwisbare feit dat beskawing met die koms van Sendelinge in die gebied ontstaan het, selfs in Suidwes-Afrika. In 1845 het die eerste Sendelinge na Walvisbaai en Rooibank gekom, naamlik Johann Rath en heinrich Scheppmann, hulle het op 4 Januarie 1845 te Walvisbaai geland, alreeds het Engelse handelaars met die toestemming van Hoof Kaptein /Kaxab gebly, die twee Duitse Sendelinge moes daar bly tot tyd en wyl toestemming aan hulle verleen word: Kaptein Jonker Afrikaner is ontbied deur die Topnaars om toestemming vir die sendingwerk in daardie gebied te gee.

In Maart 1845 het Kaptein Jonker Afrikaner met twee mak leeus te Walvisbaai aangekom met sy 34 vegters. So het die twee Sendelinge en die Engelse handelaars dié man leer ken wat so baie onheil oor Suidwes sou bring, Kaptein Jonker Afrikaner het bekend gestaan as die "skrik" van Suidwes.

Na 'n langdurige ongeveer 16 dae samesprekings het die twee Kapteins toestemming verleen aan die sendelinge behalwe die Engelse handelaars, met die toestemming moes die Sendelinge eers na die binneland toe gaan onder die toesig van Jonker Afrikaner oor Rehoboth en Windhoek na Otjikango-Gross-Barmen.

Op 14 September 1845 het Eerwaarde Scheppmann na Walvisbaai om sending werk onder die Topnaars te gaan doen, dit was 'n lank en gevaarlike reis na die Kus. Op 4 Desember 1845 het Scheppmann te Rooibank by Onder Kaptein //Neixab aangemeld, die Kaptein was 'n vredeliewende mens en het onmiddellik toestemming om verblyf en werk toegestaan; daar het al reeds +- 300 Topnaars gewoon.

Eerwaarde H. Scheppmann het onverwyld met Godsdiens en skool onder 'n groot Annaboom begin, omdat die Topnaars heidene was, ook het hy met die bou van 'n kerk uit riet en hout begin.

Na ses maande is die kerk voltooi en die eerste doop het daarin plaasgevind Kaptein //Neixab het tot bekering gekom en is op November 1846 gedoop. Die huidige standplaas van Rooibank-(/Awa.'haos) is "Keetmansdorp" genoem.

Rooibank was genoem Keetmansfontein - die ander pos is geskep en Keetmansbos genoem. Die plek waar die Palmbome staan was die hoofsetel van die Kaptein en dus ook daar waar die eerste Lutherse Kerk gebou is, daar bestaan vandag net die "monument" van die Kerk. Die grond word ook genoem die "heilige grond van die Topnaars".

Eerste Wêreldoorlog:

Die begin van die eerste wêreldoorlog het woelige tye vir Walvisbaai en die Topnaars, blankes en ander rassegroepe ingehou baie van die blankes het die gebied verlaat. In 1915 het die Suid-Afrikaanse troepe Walvisbaai binne gekom, kerke en pastorieë en sommige besigheidsplekke is beset.

In 1916 Januarie was daar bedaring van die oorlog. Die rëenjaar 1933/34 het Walvisbaai en Kuiseb gebied weereens vernietig en onder water gebring - op plekke soos Rooibank is alle geboue verspoel baie mense het in die groot vloed omgekom.

Na hierdie oorstroming het 'n sprinkaan en steekvlieëplaag die gebied geteister. Siektes soos Malaria (Tifus) het geheers en baie mense het gesterf; na 'n baie moeilike tydperk het dinge tot normaal teruggekeer en is die ontwikkelingswerk te Walvisbaai voortgesit.

Topnaars Leierskap:

Die tradisionel kaptein naamlik //Neibeb het in 1910 tot sterwe gekom en te Rooibank begrawe.

Hoof Kaptein /Khaxab het te Walvisbaai gesterf en is op Sandfontein begrawe. Nadat die Kapteins tot sterwe gekom het, het die Topnaars nie tradisonele leiers gehad nie - redes hiervoor was - die oorerwing van die leierskap twis onder die volk of stamgroep gebring.
Die twee stamgroepe 'Naranin en die 'Gomen het in 1912 ooreengekom om "Voormanne" of soos die Engelsman sê "Spokesman" aan te stel, en so was in verskillende 4 streke voormanne aangestel, wat ook vanselfsprekend 'n raad gevorm het, van elke streek was daar ook 5 oudstes van die stam gekies. Sodoende is die tradisionele wette, pligte, en sakke van die volk behartig en uitgevoer.

Die laaste voorman "Spokesman" het +- 18 gelede tot sterwe gekom, en daarna was geen werklike tradisionele leier nie. Met isntelling van die Odendaalplan en politiek het dit weereens nodig geword dat daar 'n leier aangewys moet word.

In 1976 is Hoofman Esau Kooitjie administratief aangestel en erken. Na sy aftrede is ek, S. Kooitjie as 'n tradisionele Hoofman verkies. Die verkiesing het plaasgevind in die Kuisebgebied te Swartbank onder die toesig en leiding van die Nama Uitvoerende Komitee in 1981. In 1982 is ek wettiglik erken as 'n tradisionele hoofman. In 1983 het ek 'n lid van die Wetgewende Vergadering van Namas geword. Na die afsterwe van wyle Kaptein G.D.F. Dausab van Hoachanas gebied, is ek as 'n lid van die Uitvoerende Komitee van die Namas ingeseën en is ek met Welsyn en Maatskaplike Pensioene belas.

S.M. KOOITJIE (HOOFMAN)
LUK/BELAS MET WELSYN EN MAATSKAPLIKE
PENSIOENE

[illegible]

In 1965 is 'n sogenaamde Odendaalplan bestaan en het met die grootste moeite in ons land Namibia weg gekom.

Mnr. die voorsitter, die Kommunale gebied naamlik Kuisebgebied is onder meer geproklameer as die Namib Naukluftpark en natuurreservaat onder die departement Natuurbewaring en toerisme. Daardeur het die Topnaars ontneem van hul gebore reg, okkupasie reg op die gebied en is sonder enige noemenswaardige reg, lewe, ontwikkeling in die wildernis gelaat.

In die selfde tyd ook het die koloniale regering om die Odendaal plan te slaag plaas [illegible] in die [illegible] uitgekoop vir die Topnaar wat tans in die [illegible] -Die Odendaal plan was vir die topnaars nooit 'n aanvaarbare wet [illegible] het ons dit teen gestaan.

Die feit dat okkupasie reg en geboorte reg op die gebied ontneem is het die gebied sonder enige ontwikkeling gelaat en die volk verarm en hul moreel totaal afgebreek.

Hierdie proklamasie het ook meegebring dat geen begroting van Namibia of'n begrotingspos van krag is op die Kuiseb gebied - dit het meegebring dat geen ontwikkeling op die vlak van Onderwys -Gesondheid en Welsyn os ander ontwikkeling van die regering plaasgevind nie. 'n Goeie voorbeeld daarvan is toe die Topnaars in 197? vir 'n skool wat 'n opvoedkundige inrigting is gevra het kon die regering geen finansiele bewillig om 'n skool in gebied te bou nie- onder meer moes daar eers toestemming verkry word van die departement van Natuurbewaring en toerisme en departement water wese- wat eindelik die sogenaamde verband houers op die gebied is.

Mnr. die voorsitter ons land Namibia is nou onafhanklik- alle ou dinge het verby gegaan alles het nuut geword ons wil ons ontwikkel en saam met al die Namibiërs in die land in vrede en voorspoed lewe.

Hierdie Namibiese regering moet nou alles in sy vermoë doen om reg en regverdig heid te laat geskied - sodat die [illegible] van ons land se grondwet tot die beswil van die Namibiërs uitgevoer kan word vir die toekoms van ons land en sy mense.

Mnr. die voorsitter

Ons Kuiseb grond moet na die ou eienaars herstel word en die eiendomsreg van die inwoners geregistreer en kaart en transport aan die eienaars gegee word sodat dit kan dien as 'n erfdeel vir ons geslagte. Sodat die beskerming en uitbou van tradisie en kultuur in Namibia regverdig kan word en vrede en voorspoed te [illegible] op grond van Nasie bou in Namibia.

Mnr. die voorsitter,

Die proklamasie van Namib Naukluftpark wat geldig is op ons kommunale gebied is 'n belemmering vir die inwoners, ons kan nie [illegible] laat [illegible] dit moet [illegible] gewysig word. Die gebied en natuur moet bewaar word sodat die [illegible] kan hê om dit

dingopgebou word om sodoende die pontensiaal van die gemeenskap op te bou.

Die Tradisionele gebied of kommunale gebied moet herproklameer wor aan die inwoners.-

Okkupasie reg en alles wat daarmee verband hou moet tenvolle herstel word.

Trdisionaliteit en kultuur moet tot sy reg hervorm word sodat gesag van die aard met reg uitgevoer kan word.

Meneer die Voorsitter,

Aangeheg vind die Kommisie die Tradisionele agtergrond van die Topnaars geskiedenis en hul Tradisionele gebonde gebied.

Ons land Namibia is nou onafhanklik en vry, maar Mnr. die voorsitter daar is baie Tradisionele gemeenskappe wat sonder hul oorspronklike gronde sit as gevolg van die Koloniale oorheersing in ons eie land - Topnaars ry in dieselfde bootjie as ander stamgroepe in Namibia.
Hiermee bedoek ek dat ons land onafhanklik is, maar ek en my mense is nog nie onafhanklik en vry en ons kan die onafhanklikheid van die aard aanvaar nie. Die Topnaars versoek die Regering van Namibia om elke volk stam en mens of individu onder die Namibiese son wat op ons vlag verskyn sy regmatige grond en plek en geboortereg terug te gee tot die uitbou en voortbestaan van ons kultuur en tradisie.
Hierby wil ek noem dat Topnaars 'n geskiedkundige geboorte reg het op die Walvisbaai gronde.
Lees die Internasionale ooreenkomste op aangehegte - Nr. 12 - 13 van 1818.

→ The Legal bases of the British occupation of the Walvis Bay Terrotory is a Proclamation dated 12 March 1878 by Mr. Richard Cossatine Dyer, Captain of H.M.S. "Industry" Cape of Good Hope 1896: 353; 354.

At first glance the Proclamation appears to be a Unilateral declaration of annexation.

The local inhabitants are never mentioned.. In a petition of the 5th of January 1883, however - which was submitted by Chief Piet //Haibeb, to the Cape Covernor, Sir Hercules Robinson. It is stated that the tribal Chief had been consulted before hand in 1876 to agreed to the annexation to the Cape Colony, of that portion of my country now known as Walwich Bay territory. By files, the Chief further expresses his desire to have British protection extended to the whole of his tribal area, "in order that I and my people may live in peace and security under the Colonial law".

The remarkable fact is that British protection was then regarded as something desirable. This can partly be explained by the general state of insecurity prevailing througout the Country at that time. On the other hand the Resident Magistrate's regime was mild and held advantages for the people, e.g. additional means of earning wages, pensions for aged, borrowing the goverments drag-net, etc. The administration never encroached upon the traditional land rights.

In the agreement

In the agreement of sale of the 19th of August 1884 between Chief //Haibeb and F.A.B. Luderitz, the civil rights of the (≠Aonin) Topnaars were expressly recognised. The relevant elanse reads as follows:
"alle Private Rechte der Eingeborenen bestehen wie frûher fort", (Sander 1912 : 19) Dr. Nachtigal.

The representative of the German goverment, later vilidated the agreement (23 Nov. 1884) and declared that his Majesty the Germany (Kaiser "das von Kaufmann F.A.B. Luderitz........ erwobene Gebiet denn Schutze des Deutchen Reiches unterstellt und die Allerhöchste Oberherrlichkeit. über dasselbe übernimt" (Loc, CIT.: 20)

" THE CIVIL RIVIL RIGHT OF THE TOPNAARS."

Geskiedkundig opgestel deur

Kaptein: M.S. Kooitjie.

The legal basis of the British occupation of the Walvis Bay Territory is a proclamation dated 12 March, 1878, by Richard Cossantine Dyer, captain of H.M.S. "Industry" (Cape of Good Hope 1898:353-354). At first glance the proclamation appears to be a unilateral declaration of annexation. The local inhabitants are never mentioned. In a petition of the 5th of January, 1883, however, which was submitted by Chief Piet //Haibeb to the Cape Governor Sir Hercules Robinson, it is stated that the tribal chief had been consulted beforehand: "... in 18'6 I agreed to the annexation to the Cape Colony of that portion of my country now known as Walwich Bay Territory" (State Archives, Windhoek, Walvis Bay files). The Chief further expresses his desire to have British protection extended to the whole of his tribal area, "in order that I and my people may live in peace and security under the Colonial law" (loc.cit.). The remarkable fact is that British protection was then regarded as something desirable. This can partly be explained by the general state of insecurity prevailing throughout the country at the time. On the other hand the Resident Magistrate's regime was mild and held advantages for the people, e.g. additional means of earning wages, pensions for aged and disabled persons, the improvement of fishing methods by borrowing the government's drag-net, etc. The administration never encroached upon the traditional land rights.

In the agreement of sale of the 19th of August, 1884, between Chief //Haibeb and F.A.E. Lüderitz, the civil rights of the ≠Aonin were expressly recognized. The relevant clause reads as follows: "Alle Privat Rechte der Eingeborenen bestehen wie früher fort" (Sander 1912:19). Dr. Nachtigal, the representative of the German government, later validated the agreement (23 November 1884) and declared that His Majesty the German Kaiser "das vom Kaufmann F.A.E. Lüderitz ... erworbene Gebiet dem Schutze des Deutschen Reiches unterstellt und die Allerhöchste Oberherrlichkeit über dasselbe übernimmt" (loc.cit.:20). As stated by Hesse, "it is clear that no civil rights of the